

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

השירותים הווטרינריים ובריאות המקנה, בית-דגן

תאריך: ז' תמוז, תשפ"ג
26 יוני, 2023

לכבוד:

מגדלי בעלי חיים;
רופאים וטרינריים;
מדברים.

הנדון: שינויים רגולטוריים צפויים בתכשירי הדברה הדורשים היערכות מקדימה

1. תכשירים להדברה לשימוש וטרינרי נרשמים בשירותים הווטרינריים בהתאם לתקנות מחלות בעלי חיים (תכשירי חיטוי, ניקוי והדברה), תשמ"ב – 1982.
2. מרבית תכשירי ההדברה מכילים חומרים כימיים הקוטלים או דוחים/מושכים טפילים חיצוניים, גורמים לעיקורם, מניעת התרבותם ו/או שינוי התפתחותם. בשירותים הווטרינריים נרשמים תכשירים המותווים לשימוש חיצוני על גופו של בעל חיים ובסביבת בעלי החיים. תכשירים המותווים למתן דרך הפה או בהזרקה מותווים לרוב כתרופה ונרשמים במשרד הבריאות.
3. מזה שנים, מדינות העולם המערבי פועלות ויוזמות להפחתת השימוש בתכשירי הדברה ולמעבר לשיטות הדברה ממוקדות ומשולבות:
  - א. הדברה ממוקדת באמצעות תכשירים מוספגים (כגון קולרים, תגי אוזן, כדורי ג'ל, סטריפים): שימוש בשיטה זו מצמצם את פיזור חומרי ההדברה בסביבה ולכן מפחית את הפגיעה בחרקים שאינם המטרה, את הפגיעה בעובדים החשופים לחומרים, את השאריות במוצרים מן החי, את הזיהום המחלחל לקרקע ולמים וכדומה.
  - ב. שימוש בתכשירי הדברה הרשומים כתרופות: על תרופות לעמוד בדרישות מחמירות לעומת תכשירי הדברה. בכך ניתן להביא להגבלת המכירה, הגבלת השימוש, הגברת הפיקוח הווטרינרי, צמצום פיזור חומרי ההדברה בסביבה (דרך מתן בהזרקה, דרך הפה או על גופו של בעל החיים), עליה באיכות המוצרים, הגברת הפיקוח על היצור וכדומה.
  - ג. שימוש בתרכיבים (חיסונים) להגנה על בעלי החיים ממחלות הנגרמות על ידי טפילים.
  - ד. הדברה משולבת (Integrated pest management) המבוססת על מניעה, זיהוי, ניטור וטיפול.
4. כתוצאה מתהליכים אלו, אנו עדים בשנים האחרונות לצמצום במספר תכשירי ההדברה הווטרינריים המותווים לטיפול בחיות מייצרות מזון, צמצום במגוון החומרים המותרים המרכיבים את התכשירים ולתקלות תכופות בשרשרת

משרד החקלאות ופיתוח הכפר
השירותים הווטרינריים ובריאות המקנה, בית-דגן

האספקה. תקלות אלו גורמות לפגיעה בבריאות ורווחת בעלי החיים לצד נזקים כלכליים למגדלים.

5. דוגמאות נבחרות:

א. ב אוגוסט 2012, בוטל רישומים של 76 קולרים להדברה בחיות מחמד בצרפת:

https://www.hma.eu/uploads/media/UPDATED_information_on_withdrawal_of_national_MAs_for_certain_anti-parasitic_companion_animal_collars_in_France_02.pdf

ב. בחודש ינואר 2014, בוטל רישומם של קולרים המכילים את החומר הפעיל Propoxur בארה"ב:

<https://www.regulations.gov/document/EPA-HQ-OPP-2009-0207-0193>

ג. בינואר 2020 באירופה, ב- 2020 באוסטרליה ובפברואר 2022 בארה"ב הוחל איסור השימוש בחומרים הפעילים Chlorpyrifos ו-Chlorpyrifos-methyl:

<https://www.efsa.europa.eu/en/press/news/chlorpyrifos-assessment-identifies-human-health-effects>

<https://apvma.gov.au/node/50091>

<https://www.regulations.gov/document/EPA-HQ-OPP-2021-0523-0001>

ד. במאי 2020 התקבלה החלטה ב-EU לצמצם ב-50% את כמות החומרים שבשימוש ואת מספר החומרים שהוגדרו מסוכנים בתכשירי הגנת הצומח – עד לשנת 2030.

https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/sustainable-use-pesticides/farm-fork-targets-progress_en

ה. בינואר 2023, נאסר השימוש בתכשירים רעילים לדבורים על ידי בית במשפט באירופה:

<https://www.safefoodadvocacy.eu/european-court-of-justice-bans-use-of-bee-toxic-pesticides/>

ו. באפריל 2023 הודיעה EPA במשרד החקלאות בארה"ב, על הכוונה להעביר להעביר את הרישום של כ-600 תכשירי הדברה וטרינריים לשימוש חיצוני לרישום כתרופות שיבוצע באחריות משרד הבריאות (FDA):

משרד החקלאות ופיתוח הכפר
השירותים הווטרינריים ובריאות המקנה, בית-דגן

<https://www.epa.gov/pesticides/modernizing-approach-epa-and-fda-oversight-certain-products>

6. לאחרונה הודיעה חברת MSD על הפסקת יצור התכשיר Tactik המכיל את החומר הפעיל Amitraz. ההודעה פורסמה עקב דרישת הרגולטור בארה"ב (דצמבר 2021) לביצוע מחקר על הורמוני בלוטת התריס בתינוקות (Amitraz interim registration review decision case number 0234) עקב חשש לנזקים הנגרמים על ידי תכשיר זה.

<https://www.regulations.gov/document/EPA-HQ-OPP-2009-1015-0038>

במקרה זה, בזכות רצונה הטוב של חברת MSD ואישור חרום של השירותים הווטרינריים אושר יבוא תכשיר הרשום באוסטרליה. סביר להניח שגם באוסטרליה השימוש בתכשירים המכילים Amitraz יפסק בשנים הקרובות, לאור החששות המתוארים לעיל. הפתרון שנמצא למצוקה של המגדלים בעניין החומר Amitraz הנו פתרון זמני, ונדרשת היערכות למקרה שגם יצורו של תכשיר זה יופסק, ולא תהיה אפשרות לייבא מוצר זה ממדינה מוכרת.

7. עקב הקטנת הזמינות של תכשירי ההדברה בעולם המערבי והצפי לצמצום האפשרויות הטיפול בפרזיטים חיצונים, נדרשת היערכות דחופה של כל בעלי העניין ואיתור חלופות המקובלות "במדינות מוכרות" בעולם. ללא מעבר לחלופות בטוחות לשימוש בסטנדרטים עכשוויים, כולל רישום מראש של המוצרים החלופיים המתאימים, עלולים המגדלים בישראל למצוא עצמם ללא פתרונות לטיפול בבעלי החיים שברשותם, לפגוע בבעלי החיים ולהינזק כלכלית.

בברכה,

ד"ר תמיר גשן,
מנהל השירותים הווטרינריים

העתקים:

לשכת שר החקלאות ופיתוח הכפר
לשכת סגן שר החקלאות ופיתוח הכפר.
לשכת מנכ"ל משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
הלשכה המשפטית, משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
חברי הוועדה המייעצת לרישום תכשירי חיטוי, ניקוי והדברה לשימוש וטרינרי.
החטיבה לפרזיטולוגיה, המכון הווטרינרי ע"ש קמרון.
המחלקה לפיקוח תכשירים וטרינריים, השירותים הווטרינריים.
מגדלי בעלי חיים מיצרי מזון.
רופאים וטרינריים.
בעלי רישום תכשירי חיטוי, ניקוי והדברה לשימוש וטרינרי.
אתר האינטרנט GOV.IL.